

Nr 69.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar angående anslag för budgetåret 1954/55 till avlöningar och omkostnader vid karolinska sjukhuset samt vissa andra anslag till universitetssjukhusen jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under elfte huvudtiteln, punkterna 50 och 51, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 4 januari 1954, föreslagit riksdagen att dels be- myndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för karolinska sjukhuset, som föreslagits av departementschefen, dels god- känna av departementschefen förordad avlöningsstat för karolinska sjuk- huset, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55, dels ock till Karolinska sjukhuset: Avlöningar och Omkostnader för nämnda budgetår såsom förslagsanslag anvisa 18 864 000 resp. 7 005 000 kronor.

Vidare har Kungl. Maj:t i samma proposition under elfte huvudtiteln, punkten 64, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1954/55 till Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund m. m. beräkna ett reserva- tionsanslag av 1 900 000 kronor.

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t ytterligare beträffande kapital- budgeten under statens allmänna fastighetsfond (bilaga 32, punkterna 3 och 4) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1954/55 beräkna dels till Utbyggande av karolinska sjuk- huset ett investeringsanslag av 3 330 000 kronor, dels ock till Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala ett investeringsanslag av 1 960 000 kronor.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 85, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 12 februari 1954 — med ändring av vad därutinnan föreslagits i propositionen nr 1 — dels föreslagit riksdagen att godkänna av departementschefen förordad av- löningsstat för karolinska sjukhuset, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55, samt att till Karolinska sjukhuset: Avlöningar och Om- kostnader för nämnda budgetår såsom förslagsanslag anvisa 18 956 000 kronor resp. 6 997 000 kronor, dels ock framlagt de förslag i övrigt, som framgår av den följande redogörelsen.

1:o) **Karolinska sjukhuset: Avlöningar.** Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 18 009 000 kronor.

I *propositionen nr 1* lämnas bl. a. följande allmänna uppgifter rörande karolinska sjukhuset.

Karolinska sjukhuset omfattar f. n. 1 441 vårdplatser, vartill kommer 139 vårdplatser vid garnisonssjukhuset. Den reumatologiska avdelningen med 73 vårdplatser beräknas kunna öppnas den 1 april 1954. Fr. o. m. budgetåret 1953/54 har en tidigare stängd vårdavdelning vid den kirurgiska kliniken tagits i bruk för brännskadecentral samt för plastikkirurgiska fall. Antalet vård dagar vid sjukhuset, inklusive garnisonssjukhuset, under budgetåret 1954/55 kan, under förutsättning att barnkliniken erhåller tillräcklig personal och den reumatologiska avdelningen vid budgetårets ingång är tagen i fullt bruk, beräknas uppgå till omkring 459 000.

I fråga om sjuksköterskepersonal är arbetsmarknaden alltjämt mindre tillfredsställande, varför svårigheter föreligger att rekrytera personal i erforderlig omfattning. Tillgången på sjukvårds- och ekonomibiträdespersonal är däremot relativt tillfredsställande.

De av Kungl. Maj:t tillsatta besparingssakkunniga har påbörjat sin verksamhet. I avvaktan på resultatet av de sakkunnigas granskning av verksamheten har direktionen begränsat sina äskanden till sådana personalförstärkningar och avlöningsförhöjningar, som direktionen ansett oundgängligen nödvändiga för att ernå ur olika synpunkter mera tillfredsställande förhållanden än f. n.

Direktionen för karolinska sjukhuset har hemställt, att anslaget höjes med 1 058 000 kronor enligt en i statsrådsprotokollet intagen sammanställning (s. 105—107). Bl. a. föreslås att den vid hormonlaboratoriet bedrivna verksamheten övertages av sjukhuset. Härutinnan har direktionen anfört bl. a. följande.

Sedan år 1933 har visst samarbete ägt rum mellan professor A. Westman och aktiebolaget Leo på hormonforskningens område. Bolaget har sålunda ombesörjt driften av ett för Westmans forskningar erforderligt speciallaboratorium. Detta samarbete har fortsatt även sedan Westman blivit chef för karolinska sjukhusets kvinnoklinik. Inom en del utrymmen i denna klinik har med bidrag av statsmedel anordnats laboratorielokaler, vilka ställts till bolagets förfogande. Enligt mellan direktionen och bolaget träffat avtal skall bolaget bestrida omkostnaderna för laboratoriets drift med undantag för värme, gas och elektrisk ström, medan sjukhuset såsom ersättning för lokalernas upplåtande och desammas förseende med värme m. m. erhåller viss rabatt beträffande sjukhusets patienter på de priser, som tillämpas för de på laboratoriet verkställda undersökningarna. Avtalet har av bolaget uppsagts att gälla fr. o. m. den 1 juli 1954, när laboratoriet enligt bolagets uppfattning alltmer blivit en sjukhusets angelägenhet. Laboratoriet har hittills betjänat även andra sjukvårdsinrättningar i landet, vilka ej har egna hormonlaboratorier. Av 6 882 undersökningar år 1952 utfördes 3 671 för karolinska sjukhusets räkning och resten eller 3 211 för andra uppdragsgivare.

Enligt direktionen kan den vid laboratoriet bedrivna verksamheten icke undvaras, varför densamma bör övertagas av sjukhuset. Direktionen har emellertid övervägt, om icke laboratoriet framdeles bör betjäna endast karo-

linska sjukhuset. Därvid skulle en viss personalminskning kunna ske, dock icke av sådan omfattning, att kostnaderna minskas för de undersökningar, som erfordras för sjukhusets räkning. Det föreligger emellertid ett stort behov för sjukhusen i landet att få undersökningar av ifrågavarande slag utförda, vilket behov ständigt ökar. Då det skulle bliva för kostsamt för landsortssjukhusen att upprätta egna hormonlaboratorier, är det enligt direktionens mening ur ekonomiska, vetenskapliga m. fl. synpunkter mest lämpligt, att den nuvarande anordningen får bestå, enligt vilken hormonlaboratoriet utför undersökningar för landsortssjukhusen i mellersta och norra Sverige mot ersättning till belopp, som täcker karolinska sjukhusets självkostnader.

Direktionen räknar med i huvudsak samma personal som f. n. För att kunna förvärva en väl kvalificerad kraft som ledare för laboratoriet arbetet bör en laboratoristjänst inrättas. Laboratoriepersonalen i övrigt har provisoriskt inplacerats i den statliga löneskalan. Till omkostnader torde erfordras i runt tal 84 000 kronor exklusive kostnader för värme, elektrisk ström och gas samt lokalkostnader. Sammanlagda avlöningskostnaderna och omkostnaderna exklusive nyssnämnda kostnader beräknas till i runt tal 180 000 kronor per år. Vid gällande priser skulle ersättningen för de under 1952 utförda undersökningarna ha utgjort från karolinska sjukhuset 91 429 och från andra sjukhus m. fl. 79 218 eller tillhopa 170 647 kronor. Ett övertagande av laboratoriet kan således beräknas medföra en årlig merkostnad för sjukhuset av cirka 10 000 kronor.

Direktionen har hemställt om inrättande av vissa tjänster vid Konung Gustaf V:s jubileumskliniks isotoplaboratorium och röntgenterapiavdelning samt härvid anfört bl. a. följande.

De artificiella radioaktiva ämnena har erhållit en ständigt ökad betydelse inom medicinsk diagnostik och terapi. Frekvensen av undersökningar och behandlingar med radioaktiva isotoper har ständigt stigit. Totala antalet diagnostiska prov och behandlingar vid isotoplaboratoriet utgjorde under första kvartalet 1952 219 och första kvartalet 1953 752. F. n. utgöres vid laboratoriet verksam, på sjukhusets stat uppförd personal — fränsett läkare — av en fysiker, en sjuksköterska, ett laboratoriebiträde och ett ekonomibiträde, samtliga på halvtid. Av dessa befattningshavare har fysikern, sjuksköterskan och laboratoriebiträdet heltidsarbete, och resterande halvtidslön bestrides medelst anslag från forskningsfonder. Dessutom är en ingenjör med heltidsarbete anställd, vilken helt avlönas med anslag från forskningsfonder. Då samtliga ifrågavarande befattningshavare utför heltidsarbete, som är nödvändigt för det kliniska arbetet och helt kommer detta till del, bör kostnaderna för driften rätteligen ankomma på sjukhuset, i vart fall till större del än f. n. Fysikern, sjuksköterskan och ekonomibiträdet föreslås överförda till sjukhusets stat med heltidstjänstgöring och placering i Ce 29, Ce 14 (översköterska) och Ce 5.

Verksamheten vid röntgenterapiavdelningen är fortfarande hårt trängd. Den i press och radio förda kampanjen för insamling av medel till kräftsjukdomarnas bekämpande har medfört ett ökat antal patienter. Avdelningens instrumentella resurser har under hand ökat, men genom olämplig lokaldisposition kan apparaturen icke effektivt utnyttjas. Ett förslag har därför utarbetats till omdisponering och ändring av lokalerna, varigenom större behandlingsmöjligheter kan erhållas. Förslaget förutsätter

emellertid ytterligare personal. Direktionen hemställer om inrättande av 2 röntgenbiträdesbefattningar i Ce 11 samt om utbyte av ett halvtidsanställt ekonomibitråde i Cg 5 mot ett ekonomibitråde i Ce 5.

I fråga om barnkliniken har direktionen anfört i huvudsak följande.

Vid barnkliniken hålles f. n. en vårdavdelning om 19 vårdplatser stängd på grund av otillräcklig personal. Övriga vårdavdelningar har kunnat beläggas till cirka 80 procent, vilket möjliggjorts genom att Sophiahemmets sjuksköterskeskola tillfälligt kunnat ställa ett visst antal extra elever till klinikens förfogande samt den förstärkning med 10 barnsköterskor, som erhållits fr. o. m. den 1 mars 1953. För full beläggning skulle enligt av centrala sjukvårdsberedningen verkställd undersökning erfordras ytterligare 18 barnsköterskor. Det är enligt direktionens mening angeläget, att åtminstone den stängda vårdavdelningen öppnas. Härför erfordras enligt centrala sjukvårdsberedningens beräkningar $9\frac{1}{2}$ barnsköterskor. Elever kan ej erhållas. Genom att möjlighet föreligger att utbyta $1\frac{1}{2}$ barnsköterskor mot sjuksköterskor vid barnpsykiatriska avdelningen kan nyanställningsbehovet emellertid begränsas till 8 barnsköterskor.

I likhet med motsvarande tjänster vid kvinnokliniken och psykiatriska kliniken bör enligt direktionen kanslibiträdets tjänsten vid barnkliniken centralexpedition omändras till en kontoristtjänst.

Personalorganisationen vid barnkliniken röntgenavdelning är underdimensionerad för den omfattning verksamheten erhållit. Redan föregående år, då direktionen begärde utökning av personalen med en underläkare och ett sjukvårdsbiträde, var så förhållandet. Sedan dess har verksamheten ytterligare väsentligt ökat. En omändring av lokalerna samt anskaffning av ytterligare apparatur har visat sig erforderlig för ernående av större effektivitet. Direktionen anser sig i avvaktan på resultatet av besparings-sakkunnigas utredning böra begränsa kravet på personalökning till en förste underläkare, två sjukvårdsbiträden och ett kontorsbiträde.

Vid barnpsykiatriska avdelningen har allt sedan dess tillkomst med utnyttjande av medel för avlöning av en socialassistenttjänst, som ej kunnat tillsättas i brist på kvalificerade sökande, varit anställt ett kontorsbiträde. Sedan socialassistenttjänsten numera utgått ur personalstaten, bör en kontorsbiträdets tjänst inrättas. Vid avdelningen bör vidare $1\frac{1}{2}$ barnsköterska utbytas med $1\frac{1}{2}$ sjuksköterska i syfte att eliminera de olägenheter ur vårdsynpunkt, som är förenade med ett ombyte av personal genom ambulera-assistent- och nattsköterskor.

Besparings-sakkunniga har granskat direktionens anslagsäskanden i vad desamma avser bl. a. den barnpsykiatriska avdelningen, röntgenavdelningen och vissa andra delar av barnkliniken samt anfört bl. a. följande.

De sakkunniga har konstaterat, att det är uteslutet att, såsom ursprungligen var tänkt, belägga den barnpsykiatriska avdelningen med 20 patienter. Vid den tidpunkt, då uppförandet av barnkliniken bestämdes, sakkunnades antingen inhemsk erfarenhet om barnpsykiatrisk sjukvård eller också hade tillgänglig expertis på området icke anlåtats eller kunnat vinna gehör för sina synpunkter. I sin nuvarande utformning synes avdelningen på grund av knappa utrymmen icke ens kunna beläggas med de 14 till 16 patienter, som enligt uttalande vid 1952 års riksdag borde vara förutsättningen för viss utökning av avdelningens personal. De sakkunniga har

för sin del blivit övertygade om att avdelningens lokaliteter icke lämpligen medger inläggning av mer än 12 å 13 patienter. Sistnämnda beläggning förelåg, då de sakkunniga vid sitt första besök å avdelningen kunde konstatera, att densamma i lokalhänseende var maximalt utnyttjad. Avdelningens vårdplatsantal bör därför enligt de sakkunnigas mening fastställas till 13. En jämförelse mellan personaluppsättningen vid karolinska sjukhusets barnpsykiatriska avdelning och motsvarande avdelningar vid övriga undervisningssjukhus visar, att de barnpsykiatriska avdelningarna vid karolinska sjukhuset, akademiska sjukhuset och Lunds lasarett beträffande personaluppsättningen är ganska likställda.

Ehuru det icke kan göras gällande, att karolinska sjukhusets barnpsykiatriska avdelning i personalhänseende är bättre tillgodosedd än motsvarande avdelningar vid andra undervisningssjukhus, har ändock de sakkunniga med hänsyn till de betydande personalkostnaderna vid avdelningen prövat möjligheterna till besparingsåtgärder. De sakkunniga har emellertid icke ansett sig kunna föreslå någon minskning i personaluppsättningen, vilken genom direktionens organisationsåtgärder samt även genom statsmakternas restriktivitet nedbringats så mycket, att den icke kan anses för stor i förhållande till nu utnyttjade vårdplatser. De sakkunniga tillstyrker direktionens förslag om anställande av ett kontorsbiträde och utbyte av vissa barnsköterskor mot sjuksköterskor. En viss förbättring av avdelningens driftsekonomi synes de sakkunniga vara möjlig genom ett effektivare utnyttjande av befintliga vårdplatser.

Barnklinikens röntgenavdelning togs i bruk den 24 juli 1951. Under detta år utfördes 3 308 undersökningar. År 1952 uppgick antalet undersökningar till 13 916. Under de tio första månaderna 1953 har undersökningsantalet ytterligare ökat och utgjorde icke mindre än 15 658, motsvarande en årsfrekvens av omkring 18 800 undersökningar. När avdelningen planerades räknade man enligt uppgift med ett undersökningsantal understigande hälften av det nuvarande. Det förefaller uppenbart, att arbetsbelastningen på avdelningens personal f. n. är onormalt stor. En ändring härutinnan kan endast åstadkommas genom att antingen minska arbetsuppgifternas omfattning eller utöka personalen. En minskning av avdelningens kapacitet genom begränsning av antalet undersökningar bör lämpligen icke komma i fråga, eftersom en sådan ransonering omedelbart skulle medföra ökade väntetider för både ineliggande patienter och poliklinikpatienter och därmed omöjliggöra ett rationellt utnyttjande av befintliga vårdplatser. En omedelbar utökning av barnklinikens röntgenpersonal är därför nödvändig, och de sakkunniga tillstyrker, att vid röntgenavdelningen inrättas ytterligare två befattningar som förste underläkare.

Vad beträffar övrig röntgenpersonal har de sakkunniga konstaterat, att den i jämförelse med personaluppsättningen vid andra röntgenavdelningar, exempelvis karolinska sjukhusets centralröntgenavdelning och röntgenavdelningen vid Göteborgs barnsjukhus, är underdimensionerad. Med hänsyn till den nuvarande stora undersökningsfrekvensen tillstyrker de sakkunniga anställande av ytterligare en sjuksköterska, tre sjukvårdsbiträden och ett kontorsbiträde.

Den jämförelse, som de sakkunniga gjort beträffande personaltillgången vid barnavdelningarna vid övriga undervisningssjukhus, har visat, att antalet vårdplatser per befattningshavare är störst vid karolinska sjukhusets barnklinik och personalen därstädes således minst relativt sett. Vid sådant

förhållande måste en personalöverflyttning betraktas som otänkbar, och den stängda avdelningens personalbehov torde därför bära tillgodoses genom inrättande av nya tjänster. Det av direktionen föreslagna antalet kan enligt de sakkunnigas uppfattning icke reduceras. Vid bifall till av direktionen begärd personalökning kommer totalantalet befattningshavare vid de medicinska vårdavdelningarna å barnkliniken inklusive privatavdelningen att uppgå till 90 medan vårdplatsantalet kommer att utgöra 144. Antalet vårdplatser per befattningshavare blir således 1,60, vilken siffra fortfarande är bättre än de övriga undervisningssjukhusens.

Direktionen har hemställt att andre underläkartjänsten vid det klinisk-kemiska centrallaboratoriet utbytes mot en befattning som förste underläkare. Det erinras, att andre underläkaren är den ende läkaren i underordnad ställning vid laboratoriet. Då andre underläkare i regel tjänstgör endast ett år vid sjukhuset, blir det effektiva utbytet för laboratoriets del av nuvarande arbetskraft relativt litet.

Beträffande direktionens yrkanden i övrigt får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet s. 108—113.

Besparingssakkunniga har hemställt om inrättande av en förste underläkartjänst vid den urologiska avdelningen.

Ytterligare har strålskyddskommittén hemställt om anvisande av 58 080 kronor för anställande av tillfällig personal vid radiofysiska institutionen. Kommittén anför bl. a. följande till stöd för sitt yrkande.

Enligt §§ 34 och 55 reglementet för karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet skall radiofysiska institutionen bl. a. stå till förfogande för arbeten i samband med sjukvården vid radiumhemmet. På grund av att antalet radiologiska anläggningar i riket starkt ökat under de senaste åren har institutionens tillsynsverksamhet kommit att ställa allt större krav på institutionens personalresurser, vilket menligt inverkat på institutionens möjligheter att medhinna övriga arbetsuppgifter. För det löpande arbetet för sjukvården vid radiumhemmet har därför måst anlitas två fysiker med akademisk utbildning, en ingenjör, utexaminerad från tekniskt gymnasium, och en teknisk assistent med examen från tekniskt institut, vilkas avlöning t. o. m. 1953 års utgång bestrides av tillfälliga forskningsanslag från cancerföreningen samt riksföreningen för kräftsjukdomarnas bekämpande. Därjämte har måst anlitas ett tekniskt biträde, som delvis avlönas med tillfälliga forskningsanslag.

Från cancerföreningen och riksföreningen har för strålskyddskommittén framhållits, att den nuvarande användningen av de berörda forskningsmedlen står i klar strid mot överenskommelsen den 28 juni 1941 i samband med statsövertagandet av jubileumskliniken resp. riksföreningens stadgar, enär den ifrågavarande personalens arbetsuppgifter är av rutinmässig karaktär och faller inom det löpande arbete för sjukvården, vilket skall åvila staten. Föreningarna har därför förklarat, att de icke är villiga att ställa medel till förfogande för ändamålet efter utgången av innevarande budgetår.

Vid den utredning, som företagits av kommittén, har framgått, att ett utnyttjande av den apparatur, varöver radiumhemmet redan förfogar, ford-
rar fysisk och teknisk assistens utöver vad den personal, som nu arbetar för radiumhemmet, kan lämna. Härtill kommer, att ny apparatur för nya be-

handlingsmetoder inom kort skall installeras. Denna apparatur och dessa behandlingsmetoder nödvändiggör ytterligare omfattande planerings- och mättningsarbeten av fysiker. I en situation, då sålunda krav kan resas på ökad medverkan från radiofysiska institutionens sida, står institutionen inför hotet att förlora större delen av den personal, som är sysselsatt för radiumhemmets räkning. Detta skulle medföra, att radiumhemmet ej skulle kunna utföra strålbehandlingarna på ett för patienterna betryggande sätt. Kommittén har ansett sig böra hemställa, att statsmedel ställes till förfogande fr. o. m. budgetåret 1954/55 för avlönande av den berörda personalen. Den sammanlagda kostnaden för statsverkets del beräknas såsom nämnts uppgå till 58 080 kronor.

Över ovan berörda yrkanden har yttranden avgivits av statskontoret samt i vissa hänseenden av besparingssakkunniga. Beträffande dessa yttranden får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet s. 115—121.

Departementschefen förutskickar, att eventuella förslag i fråga om hormonlaboratoriets ställning senare skall få anmälas för Kungl. Maj:t.

Departementschefen tillstyrker, att personalen vid jubileumsklinikens röntgenterapiavdelning ökas med ett röntgenbiträde i Ce 11 för att bereda ökade behandlingsmöjligheter vid avdelningen.

Vad barnkliniken angår synes det — såsom också besparingssakkunniga framhållit — vara nödvändigt med en personalförstärkning, om den f. n. stängda vårdavdelningen skall kunna tagas i bruk. Departementschefen anser sig därför böra föreslå, att personalen utökas med 8 barnsköterskor i Ce 6. I detta sammanhang framhålles angelägenheten av att tillgängliga vårdplatser vid kliniken utnyttjas så effektivt som möjligt. Vid röntgenavdelningen anses på grund av det betydligt ökade arbetet böra inrättas en befattning som förste underläkare. Mot förslaget att vid den barnpsykiatriska avdelningen utbyta barnsköterskor, motsvarande $1\frac{1}{2}$ arbetskraft, mot samma antal sjuksköterskor har departementschefen intet att erinra och förordar på av besparingssakkunniga anförda skäl, att vårdplatsantalet vid sistnämnda avdelning fastställs till 13.

Departementschefen förordar utbyte vid det kliniskt-bakteriologiska centrallaboratoriet av en befattning som andre underläkare mot en förste underläkartjänst samt inrättande vid blodgivarcentralen av en kontorsbiträdesbefattning i reglerad befordringsgång.

Med anledning av vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anses ett kontorsbiträde i Cg 8 vid urologpolikliniken böra uppflyttas till kanslibitråde i Ce 11 och en sjuksköterska i Ca 12 vid röntgendiagnostiska avdelningen uppflyttas till översköterska i Ca 15. Därjämte föreslås en reparatör i Ca 13 förordnad som förste reparatör i Cg 15, en föreståndarinna uppflyttad från Ce 17 till Ce 19 samt en översköterska i Ca 14 uppflyttad till föreståndarinna i Ca 17. Vid garnisonssjukhuset anses böra uppflyttas 4 vaktmästare från Ce 10 till Ce

11 och 3 vaktmästare från Cg 10 till Cg 11, varjämte en vaktmästare vid reumatologiska avdelningen i Ca 10 anses böra placeras i Ca 11.

Departementschefen ansluter sig till förslaget, att ett sjukvårdsbiträde i Cg 6 och 7 kontorsbiträden i reglerad befordringsgång överföres till extra ordinarie resp. ordinarie stat. 3 befattningar som sjuksköterskor i Ce 12 anses höra överföras till serafimerlasarettets stat.

I övrigt har departementschefen icke funnit sig kunna biträda direktionsens förslag till personalförstärkningar eller tjänsteförändringar. Ej heller har departementschefen ansett sig kunna f. n. tillstyrka besparingssakkunnigas förslag om inrättande vid urologiska avdelningen av en befattning som förste underläkare. Förslaget torde få prövas i ett större sammanhang, då de sakkunniga redovisat resultatet av sin prövning av arbetsförhållandena vid övriga kliniker.

I enlighet med vad departementschefen förordar under anslaget till sjuksköterskeskolans i Stockholm avlöningar anses 2 befattningar som ekonomi-biträde i Ce 5 böra inrättas för att möjliggöra förbättrade arbetsförhållanden för eleverna under deras tjänstgöring vid laboratorier och vid den röntgen-diagnostiska avdelningen. Vidare förordas anställande fr. o. m. den 1 mars 1955 av 9 sjukvårdsbiträden i Ce 5 i utbyte mot lika många elever.

Verksamheten vid den radiofysiska institutionen har, såsom strålskyddskommittén framhållit, under senare år genomgått en kraftig utveckling, vilket förorsakat svårighet för institutionen att med nuvarande personal utföra för sjukvården erforderliga rutinundersökningar. Med hänsyn härtill anses en förstärkning av institutionens personal icke kunna undvikas. I avvaktan på kommitténs slutliga organisationsförslag anses förstärkningen böra inskränkas till inrättande av en befattning som fysiker med ett årligt arvode av 15 612 kronor. Härvid förutsättes, att cancerföreningen och riksföreningen för kräftsjukdomarnas bekämpande under ytterligare ett år ställer medel till förfogande för avlöande av den i kommitténs framställning avsedda personal, som f. n. är sysselsatt för radiumhemmets räkning, med undantag för den nyssnämnde fysikern.

Genom beslut den 5 juni 1953 har Kungl. Maj:t uppdragit åt direktionen att med beaktande av vad statsutskottet anfört i utlåtande nr 11/1953 följa undersökningsverksamheten vid den patologisk-anatomiska institutionen och efter samråd med besparingssakkunniga inkomma med förslag till erforderliga åtgärder för att en tillfredsställande verksamhet där skall kunna bedrivas. Det föreslås få ankomma på Kungl. Maj:t att såsom för innevarande budgetår i den mån så visar sig ofrånkomligt medgiva för ändamålet erforderligt anslagsöverskridande.

De av departementschefen framlagda förslagen påkallar en ökning av medelsanvisningen med 143 500 kronor för personalförstärkningar och 8 100 kronor för ändrade lönegradsplaceringar m. m. Överförandet till serafimerlasarettets stat av 3 sjuksköterskor föranleder en minskning av me-

delsbehovet med 27 000 kronor, varjämte till statens sjuksköterskeskola och Sophiahemmet utgående ersättning för tillhandahållande av elever beräknas minska med omkring 11 200 kronor. För vikariatsersättningar beräknas en ökning med 69 900 kronor. Härtill kommer den automatiska utgiftsstegringen med 83 700 kronor för löneklassuppflyttningar. I 1953 års statsverksproposition beräknades medel för avlöning till vid reumatologiska och röntgendiagnostiska avdelningarna nytillkommande personal under endast ett kvartal. På grund härav erfordras nu en uppräknig av medelstilledningen med 349 700 kronor. Till följd av beslut vid 1953 års riksdag om lönetillägg till sjukgymnaster, uppflyttning i lönegrad av vissa befattningshavare, övertidsersättning till sjuksköterskor samt rätt för direktionen att placera undersköterskor även vid polikliniker, laboratorier och behandlingsavdelningar uppkommer ett ökat medelsbehov av 228 000 kronor. Med hänsyn till belastningen föreslås anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, höjd med 48 000 kronor. Nedläggandet av garnisonssjukhusets kök medför en minskning av medelsbehovet med 37 800 kronor. Anslaget skulle alltså höjas med 854 900 eller avrundat 855 000 kronor.

I *propositionen nr 85* återkommer departementschefen till frågan om hormonlaboratoriets framtida ställning. Över direktionens tidigare återgivna förslag har yttranden avgivits av besparingsakkunniga och medicinalstyrelsen. En sammanfattning av dessa yttranden finnes intagen i *propositionen* (s. 2—4).

Departementschefen erinrar, att föredragande departementschefen i *propositionen nr 273* till 1946 års riksdag föreslog anvisande av 150 000 kronor för anordnande av förbättrade lokaler för hormonlaboratoriet vid karolinska sjukhuset. Departementschefen anmälde samtidigt, att enligt ett mellan sjukhusets direktion och aktiebolaget Leo träffat avtal kostnaderna för laboratoriets drift med undantag för värme, gas och elektrisk ström bestredes av bolaget, medan sjukhuset såsom ersättning för lokalernas upplåtande och desammas förseende med värme, gas och elektrisk ström erhöle viss rabatt för sjukhusets patienter på de priser, som tillämpades för de på laboratoriet verkställda undersökningarna, samt uttalade, att han tills vidare icke ifrågasatte någon ändring därutinnan. Riksdagen framställde icke någon erinran mot vad sålunda föreslogs.

Hormonlaboratoriet, som ursprungligen inrättades som ett för professorn A. Westmans hormonforskningar avsett speciallaboratorium, har under årens lopp kommit att erhålla allt större betydelse för sjukvården. De senaste årens utveckling inom gynekologien har sålunda medfört, att en gynekologisk klinik numera icke kan arbeta på ett rationellt sätt utan tillgång till ett hormonlaboratorium. Hormonlaboratoriet vid karolinska sjukhuset betjänar emellertid icke blott den gynekologiska kliniken och ett flertal

andra kliniker vid nämnda sjukhus utan utför jämväl undersökningar åt sjukvårdsinrättningar, tjänsteläkare samt privatpraktiserande läkare ute i landet. Enligt den medicinska sakkunskapen är det anledning förmoda, att denna serviceverksamhet framdeles kommer att öka i omfattning, sedan det visat sig att vissa sjukdomar fallande inom andra specialiteter än gynekologien beror på sådana rubbningar i hormonbalansen, som fordrar hormonal terapi. Den förändrade inriktning av verksamheten vid laboratoriet, som ägt rum, har föranlett aktiebolaget Leo, som hittills ombesörjt driften av laboratoriet, att uppsäga nu gällande avtal angående laboratoriet att gälla fr. o. m. den 1 juli 1954. Vid överläggningar inom inrikesdepartementet med representanter för bolaget har konstaterats, att bolaget icke är villigt att frånträda den gjorda avtalsuppsägningen och att bolaget således efter den 1 juli 1954 icke vidare kommer att anvisa medel till laboratoriets drift. Vid sådant förhållande måste den vid laboratoriet bedrivna verksamheten nedläggas vid utgången av innevarande budgetår, därest icke statsmedel anvisas för bestridande av med verksamhetens upprätthållande förenade kostnader. Departementschefen anser det uppenbart, att ett nedläggande av laboratoriet icke rimligen kan ifrågakomma, och förordar att karolinska sjukhuset fr. o. m. nästa budgetår övertager driften av detsamma. Därvid förutsattes att en sådan höjning vidtages av nu utgående ersättningar för de undersökningar, som vid hormonlaboratoriet utföres för främmande uppdragsgivare, att karolinska sjukhuset kompenseras för genom laboratoriets övertagande uppkommande merkostnad, vilken av direktionen beräknats till cirka 10 000 kronor. Det erinras om att dessa ersättningar utgått med oförändrade belopp alltsedan år 1950 resp. 1951.

Departementschefen räknar med att följande personal erfordras för verksamheten vid laboratoriet, nämligen en laborator i 31 lönegraden, ett laboratoriebiträde i 13 lönegraden, två laboratoriebiträden i 11 lönegraden, fyra tekniska biträden i 8 lönegraden, varav ett med deltidstjänstgöring, två ekonomibiträden i 5 lönegraden, varav ett med deltidstjänstgöring, samt en halvtidsanställd djurskötare i 10 lönegraden. För samtliga befattningshavare anses tills vidare böra avses endast extra anställning. Kostnaden för personalen beräknas till 92 300 eller i runt tal 92 000 kronor för år. Anslaget till karolinska sjukhusets avlöningar för nästa budgetår anses med hänsyn härtill böra upptagas till ett belopp, som med 92 000 kronor överstiger det i statsverkspropositionen föreslagna. Totalt anses således böra anvisas för ändamålet 18 956 000 kronor.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft följande *motioner*, nämligen

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Gärde Widemar m. fl.* (I: 187) och den andra inom andra kammaren av fru *Sjöstrand m. fl.* (II: 244), i vilka förordats inrättande vid barn-

psykiatriska avdelningen av en ettårig underläkartjänst samt en biträdes-tjänst i reglerad befordringsgång och hemställt, att riksdagen vid behandlingen av vad Kungl. Maj:t föreslagit under punkten 50 i elfte huvudtiteln måtte dels bemyndiga Kungl. Maj:t vidtaga de ändringar i personalförteckningen för karolinska sjukhuset, vilka påkallas av bifall till vad i motionen förordas, dels ock vidtaga de ändringar i avlöningsstaten för karolinska sjukhuset som härav påkallas, dels ock uppräknade ifrågavarande förslagsanslag med erforderligt belopp,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Franzon* (I: 188) och den andra inom andra kammaren av herr *Dahlén m. fl.* (II: 198), i vilka hemställt, att riksdagen — med ändring av Kungl. Maj:ts förslag och med anledning av direktionens för karolinska sjukhusets framställning — måtte besluta inrätta: vid radiumhemmets röntgenavdelning 2 röntgenbiträdesbefattningar i Ce 11 samt vid radiumhemmets isotopavdelning $\frac{1}{2}$ fysiker i Cg 26, $\frac{1}{2}$ sjuksköterska i Cg 12 och $\frac{1}{2}$ ekonomibiträde i Cg 5,

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Lundgren* (I: 189) och den andra inom andra kammaren av herrar *Braconier* och *Helén* (II: 236), i vilka — såvitt avser förevarande anslag — hemställt, att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts anslagsyrkanden avseende karolinska sjukhuset måtte för sin del besluta sådan ändring häri som föranledes av omändring av nuvarande 2:e underläkartjänsten vid kemiska laboratoriet till en 1:e underläkartjänst, ävensom att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa, att ifrågavarande tjänst snarast inrättas.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionerna II: 244, II: 198 samt I: 189,

Utskottet. Att döma av de i statsverkspropositionen under förevarande punkt lämnade kostnadsuppgifterna samt direktionens krav på nya tjänster och höjda löneställningar återstår ännu mycket, innan den sedan lång tid fortgående stegringen av vårdkostnaden vid karolinska sjukhuset bringats att upphöra. En väsentlig faktor härvidlag är att beläggningsprocenten vid detta sjukhus enligt av medicinalstyrelsen publicerade statistiska uppgifter är lägre än vid övriga undervisningssjukhus. Utskottet har vidare uppmärksammat, att direktionen för akademiska sjukhuset i Uppsala i sina anslagsäskanden till årets riksdag framställt vissa erinringar mot den metodik för kostnadsjämförelse mellan de olika undervisningssjukhusen, som använts av bl. a. besparingssakkunniga vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet. Med hänsyn till det anförda vill utskottet kraftigt understryka departementschefens mot annan bakgrund gjorda uttalande, att pågående strävanden att förbättra driftekonomien vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet icke får minska.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag rörande *hormonlaboratoriet*,

men förutsätter härvid att det skall åligga direktionen att framdeles avge sådana förslag till taxa för undersökningar åt främmande uppdragsgivare, att taxan, tillämpad på samtliga av laboratoriet utförda prestationer, ger full täckning för de vid varje tidpunkt aktuella totalkostnaderna.

Vad angår *Konung Gustaf V:s jubileumsklinik* innebär departementschefens förslag, att personalen vid röntgenterapiavdelningen skall ökas med ett röntgenbiträde i Ce 11. I motionerna I: 188 och II: 198 har yrkats, att riksdagen härutöver skall besluta inrätta vid röntgenterapiavdelningen en röntgenbiträdesbefattning i Ce 11 samt vid isotoplaboratoriet följande halvtidstjänster, nämligen för en fysiker i Cg 26, en sjuksköterska i Cg 12 och ett ekonomibiträde i Cg 5. Då utskottet förutsätter, att direktionen skall finna möjlighet att — med utnyttjande av på avlöningsanslaget uppkommande besparingar eller genom omdisposition av arbetskrafterna — fullt utnyttja kapaciteten hos den i motionerna avsedda nytillkommande apparaturen även med den av departementschefen förordade personalförstärkningen, är utskottet icke berett att förorda inrättandet av ytterligare en röntgenbiträdestjänst. Beträffande personalen å isotoplaboratoriet har direktionen i sina anslagsäskanden uttalat, att verksamheten i fråga alltjämt är relativt ny, varför det vore värdefullt, om den kunde underkastas sakkunnig översyn. I avbidan på resultatet av besparingssakkunnigas översyn och då utskottet — som i och för sig delar motionärernas uppfattning att forskningsmedel icke bör användas för rutinsjukvård — icke är övertygat om att gränsen mellan sjukvårds- och forskningsarbete i förevarande fall kan dragas så skarp som i motionerna angivits, avstyrker utskottet dessa motioner även i vad de avser isotoplaboratoriet.

I fråga om *barnkliniken* förordar departementschefen att personalen utökas med 8 barnsköterskor i Ce 6, att vid röntgenavdelningen inrättas en förste underläkarbefattning samt att vid barnpsykiatriska avdelningen barnsköterskor, motsvarande $1\frac{1}{2}$ arbetskraft, utbytes mot samma antal sjuksköterskor. Vidare förordar departementschefen, att vårdplatsantalet vid sistnämnda avdelning fastställs till 13. I motionerna I: 187 och II: 244 förordas inrättande vid barnpsykiatriska avdelningen av en ettårig underläkartjänst samt en biträdestjänst i reglerad befordringsgång.

Utskottet vill framhålla, att ett kontorsbiträde i befordringsgången varit anställt vid barnpsykiatriska avdelningen sedan dess tillkomst utan att särskilda medel funnits anvisade för tjänsten. Vid sådant förhållande och då utskottet utgår från att det skall visa sig möjligt för direktionen att även under nästa budgetår tillhandahålla avdelningen skrivhjälp utan särskild medelsanvisning för ändamålet, är utskottet icke berett att tillstyrka motionsyrkandet i fråga. Kravet på ytterligare en underläkartjänst har väsentligen motiverats med behovet av ökad läkarutbildning i barnpsykiatri. Då frågan om utökning av läkarpersonalen av denna anledning bör prövas i samband med statsmakternas ställningstagande till 1948 års läkarutbild-

ningskommittés betänkande angående läkarutbildningen, avstyrker utskottet även detta yrkande. Departementschefens förslag rörande personalorganisationen vid barnkliniken tillstyrkes av utskottet, som därvid utgår från att samtliga avdelningar tages i bruk och utnyttjas i ungefär avsedd omfattning. Med anledning av departementschefens förslag att vårdplatsantalet vid den barnpsykiatriska avdelningen skall fastställas till 13 vill utskottet erinra, att pediatrika kliniken vid karolinska sjukhuset har byggts och utrustats samt drives av staten under ekonomisk medverkan av Stockholms stad och Stockholms läns landsting. Vid ett bifall till departementschefens förslag skulle antalet vårdplatser minska från 219 till 212, varigenom den redan definitiva totala byggnadskostnaden blir högre, per vårdplats räknat, än den som tidigare redovisats. Det kan enligt utskottets mening icke vara rimligt, att denna kostnadsstegring skall slås ut endast på riksplatserna och således bäras av staten ensam, så mycket mindre som minskningen av klinikens platsantal, om icke annat avtalas, kommer att beröra endast riksplatserna. Av denna anledning bör en reduktion av platsantalet icke komma till stånd förrän efter förhandlingar med de båda övriga intressenterna, att dessa skall bära sin del av det högre å-priset per vårdplats. Då besparingssakkunniga ansett att vårdplatsantalet bör bestämmas till 13 och därefter uttalat att avdelningens samtalsrum samt de två förråden skulle kunna frigöras för patientbeläggning, förordar utskottet, att till utgångspunkt vid de föreslagna förhandlingarna med staden och landstinget väljes vårdplatsantalet 15.

I motionerna I: 189 och II: 236 har beträffande *kliniskt-kemiska centrallaboratoriet* yrkats omändring av en andre underläkartjänst till förste underläkartjänst. Då förslaget i första hand motiverats med utbildningshänsyn är utskottet, som avser att i annat sammanhang behandla ett yrkande i motionerna beträffande serafimerlasarettets kemiska laboratorium, av skäl som ovan anförts i anledning av förslag om en utbildningstjänst vid barnpsykiatriska avdelningen, icke berett att härutinnan sträcka sig längre än departementschefen. Utskottet erinrar vidare om att frågan om ytterligare lokaler för ifrågavarande laboratorium är föremål för utredning.

Vad angår departementschefens *övriga förslag* har utskottet i sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 13 tillstyrkt uppflyttning av befattningshavare vid sjukhuset i enlighet med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor. Icke heller vad departementschefen i övrigt föreslagit eller anslagsberäkningen har givit utskottet anledning till erinran.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

I. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 187 och II: 244, I: 188 och II: 198 samt I: 189 och II: 236, sistnämnda båda motioner i vad de avser förevarande anslag,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för karolinska sjukhuset, vilka påkallas av vad departementschefen förordat i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 4 januari 1954;

b) godkänna följande avlöningsstat för karolinska sjukhuset, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 114 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	694 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	9 894 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	6 252 700

Summa kronor 18 956 000;

c) till *Karolinska sjukhuset*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 18 956 000 kronor;

II. i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet anfört rörande bestämmandet av vårdplatsantalet vid barnpsykiatriska avdelningen av barnkliniken.

2:o) **Karolinska sjukhuset: Omkostnader.** Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 7 131 500 kronor.

I *propositionen nr 1* omnämnes att direktionen för karolinska sjukhuset hemställt, att anslaget höjes med 121 500 kronor. Direktionen har vid beräkningarna utgått från belastningen per vård dag under budgetåret 1952/53. Anslaget med undantag av anslagsposten till reseersättningar har där efter uppräknats med utgångspunkt från oförändrat prisläge men med hänsyn till antalet underhållsdagar, som beräknas öka från 433 000 till 459 000 till följd av den reumatologiska avdelningens och brännskadeavdelningens tillkomst samt beräknat bättre utnyttjande av barnkliniken.

Departementschefen föreslår, att anslagsposten till sjukvård m. m. åt personalen höjes med 6 500 till 40 000 kronor. För reseersättningar anses böra upptagas ett oförändrat belopp av 37 000 kronor.

I fråga om anslagsposten till expenser beräknas för bränsle, lyse och vatten 876 000 kronor. För övriga expenser anses böra anvisas ett oförändrat belopp av 300 000 kronor. Sammanlagt skulle alltså anslagsposten till expenser uppgå till 1 176 000 kronor, vilket innebär en minskning med 324 000 kronor.

Vad angår anslagsposten till övriga utgifter anses för inventariers under-

håll och komplettering böra beräknas 695 000 kronor, vilket innebär en höjning av medelsanvisningen med 10 000 kronor. Inom anslaget anses kunna rymmas engångsutgifter av 70 000 kronor. I detta sammanhang vill departementschefen bringa till riksdagens kännedom, att Kungl. Maj:t genom beslut den 24 april 1953 bemyndigat direktionen att för en kostnad av högst 25 000 kronor inköpa en lastbil jämte viss utrustning för möjliggörande av vissa rationaliseringsåtgärder vid garnisonssjukhuset samt medgivit anslagsöverskridande med motsvarande belopp.

Delposten till tvätt och renhållning föreslås minskad med 16 000 till 130 000 kronor, medan delposten till kosthåll anses böra höjas med 30 000 till 1 730 000 kronor.

För läkemedel beräknas ett belopp av 1 367 000 kronor, vilket innebär en minskning med 33 000 kronor. Delposten till förbrukningsartiklar m. m. för sjukvården föreslås höjd med 200 000 till 1 800 000 kronor, medan delposten till diverse utgifter anses böra upptagas med oförändrat belopp, 30 000 kronor. Anslagsposten till övriga utgifter skulle således uppgå till 5 752 000 kronor.

I *propositionen nr 85* har departementschefen ansett att, vid bifall till vad som under föregående punkt förordats rörande hormonlaboratoriet, delposterna till inventariers underhåll och komplettering samt till förbrukningsartiklar m. m. bör höjas med 12 000 respektive 69 000 kronor. Å andra sidan bortfaller under sistnämnda delpost 91 000 kronor avseende nu utgående avgifter för hormonundersökningar, varför ifrågavarande delpost bör minskas med i runt tal 20 000 kronor. Det i årets statsverksproposition beräknade omkostnadsanslaget anses alltså böra reduceras med 8 000 kronor från 7 005 000 till 6 997 000 kronor.

Utskottet. Då det av Kungl. Maj:t den 24 april 1953 medgivna överskridandet av förevarande anslag syftat till en rationalisering, som möjliggör en sänkning av driftkostnaderna, föranleder departementschefens anmälan härom icke någon erinran. Nedräkningen av det för bränsle, lyse och vatten avsedda beloppet förefaller utskottet kraftig. Utskottet har även funnit kostnaderna för förbrukningsartiklar m. m. för sjukvården höga. Slutligen vill utskottet understryka ett uttalande av centrala sjukvårdsberedningen att det är angeläget, att frågan om samordning vid större sjukhus av reparations- och nykonstruktionsarbeten vid laboratorier med verksamheten vid sjukhusens centrala verkstäder görs till föremål för utredning.

Då Kungl. Maj:ts förslag icke givit utskottet anledning till annan erinran, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Karolinska sjukhuset: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 6 997 000 kronor.

3:o) **Utbyggande av karolinska sjukhuset.** Kungl. Maj:t har i propositionen nr 85 (s. 6—8) föreslagit riksdagen att till Utbyggande av karolinska sjukhuset under statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 3 330 000 kronor.

Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 2 610 000 kronor.

Departementschefen anser, att följande belopp bör stå till förfogande för nästa budgetår, nämligen 125 000 kronor för slutförande av den reumatologiska kliniken, 1 500 000 kronor för fullföljande av byggnadsarbetena på lungklinikerna, 900 000 kronor för slutförande av utbyggnad av tvättanläggningen, 360 000 kronor för fortsatt utbyggnad av ångpanne- och elektricitetscentralerna, 140 000 kronor för slutförande av utbyggnad av den mekaniska verkstaden, 180 000 kronor för slutförande av arbetena med röntgenavdelningens och badavdelningens utbyggnad samt 125 000 kronor för kommitténs fortsatta arbete. Det sammanlagda medelsbehovet för nästa budgetår skulle alltså utgöra 3 330 000 kronor.

Utskottet. Departementschefens förslag, vilka i huvudsak avser endast fullföljande av tidigare beslutade byggnadsarbeten, har icke givit utskottet anledning till erinran. På grund härav hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Utbyggande av karolinska sjukhuset* under statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 3 330 000 kronor.

4:o) **Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala.** Kungl. Maj:t har (s. 8—11) föreslagit riksdagen att till Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala under statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 1 960 000 kronor.

Gällande riksstat upptar icke något anslag för detta ändamål.

Departementschefen tillstyrker, att för om- och tillbyggnad av den kirurgiska kliniken anvisas i runt tal 1 383 000 kronor motsvarande hittills icke anvisad del av statens bidrag till ifrågavarande byggnadsföretag. Departementschefen har därvid räknat med att de medel, som riksdagen åren 1948 och 1949 under anslagen till vissa byggnadsarbeten vid akademiska sjukhuset i Uppsala resp. till om- och tillbyggnad av röntgenavdelningen vid akademiska sjukhuset i Uppsala anvisat till omläggning av östra kirurggården och till ny radioterapiavdelning må tagas i anspråk för nu ifrågavarande ändamål.

För ombyggnad av köks- och tvättavdelningarna samt röntgenavdelningen beräknas merkostnader av 58 016 resp. 17 882 kronor, vilka belopp föreslås anvisade.

Det av byggnadskommittén framlagda förslaget till ombyggnad av barnkliniken ansluter sig till den av 1951 års riksdag godtagna generalplanen för sjukhusets utbyggnad. Departementschefen har ingen erinran mot nämnda förslag eller mot de föreliggande kostnadsberäkningarna för de föreslagna byggnadsåtgärderna och inte heller mot att den beräknade totalkostnaden, 500 000 kronor, fördelas på staten och landstinget med hälften å vardera. Det tillstyrkes därför att för nästa budgetår anvisas ett belopp av 250 000 kronor för nämnda ändamål, under förutsättning att landstinget anvisar enahanda belopp.

För fortsatt utredning och uppgörande av definitiva förslag beträffande en ny panncentral samt för kommitténs för akademiska sjukhusets i Uppsala utbyggande fortsatta arbete i övrigt föreslås för nästa budgetår anvisat ett belopp av 250 000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet för nästa budgetår skulle alltså utgöra i runt tal 1 960 000 kronor.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,
att riksdagen må till *Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala* under statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 1 960 000 kronor.

5:o) **Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund m. m.** Kungl. Maj:t har i propositionen nr 85 (s. 12—19) föreslagit riksdagen att till Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund m. m. för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 1 627 400 kronor.

För detta ändamål är i gällande riksstat uppfört ett reservationsanslag av 562 000 kronor.

Jämlikt beslut av 1952 års riksdag skall staten bidraga med hälften av de framtida kostnaderna för uppförande av ett centralblock vid lasarettet i Lund i enlighet med ritningar och kostnadsberäkningar, som efter godkännande av medicinalstyrelsen och centrala sjukvårdsberedningen må komma att framdeles godkännas av riksdagen. Totalkostnaden för centralblockets uppförande angavs i propositionen nr 148/1952 till 35 820 000 kronor. Med hänsyn till de avsevärda belopp, som staten i enlighet härmed har att tillskjuta vid lasarettets utbyggnad, har frågan om insättande av en representant för staten i den byggnadsutredning, som handlägger lasarettets utbyggnadsfrågor, aktualiserats. Sedan departementschefen under hand inhämtat, att en dylik anordning icke föranledde erinran från vare sig landstingets eller lasarettsdirektionens sida, har Kungl. Maj:t genom beslut den 30 december 1953 förordnat byggnadsrådet H. A. Brunnberg

2 — *Bihang till riksdagens protokoll 1954. 6 saml. Nr 69.*

till ledamot av nämnda utredning med uppgift att som statens representant i fråga om de arbeten, som är förenade med planläggningen och uppförandet av centralblocket, verka för att alla de möjligheter till förenklningar och begränsningar beträffande organisation, utrymmen, byggnadsmaterial och konstruktioner samt inredning och utrustning tillvaratages, som kan — utan eftersättande av ändamålsenligheten — leda till besparingar i anläggnings- och driftkostnader. Härigenom torde bl. a. vinnas den fördelen, att byggnadsstyrelsen för framtiden erhåller större möjlighet än f. n. att på ett tidigt stadium följa och vid behov påverka det med lasarettets utbyggande förenade utredningsarbetet.

Kostnaderna för uppförande av en provisorisk röntgendiagnostisk avdelning beräknades enligt det för 1951 års riksdag framlagda förslaget till 354 290 kronor, varav 177 145 kronor anvisats av riksdagen. På grund av dels viss utvidgning av byggnadsprogrammet, dels ock den prisstegring, som inträffat sedan de tidigare kostnadsberäkningarna upprättades, har emellertid nu beräknats uppkomma en merkostnad för arbetena av 270 945 kronor. Statsverket anses ej böra undandraga sig att deltaga jämväl i kostnaden för det utvidgade byggnadsprogrammet. Byggnadsstyrelsens uppskattning av merkostnaden härför, 145 000 kronor, samt beräknad merkostnad i övrigt föranleder ingen erinran från departementschefens sida. Såsom skett vid beviljande av tidigare anslag till ifrågavarande byggnadsföretag anses kostnaden böra delas lika mellan staten och landstinget. Det nu erforderliga statsanslaget uppgår alltså till 135 473 kronor, vilket belopp föreslås anvisat för nästa budgetår. I enlighet med de principer, som sedan länge tillämpats vid beviljande av statsbidrag till Malmöhus läns landstings sjukvårdsinrättningar i Lund, förordas även, att staten bidrager med halva kostnaden för övriga av direktionen omnämnda byggnadsföretag. Det tillstyrkes, att för nästa budgetår anvisas 16 500 kronor för anordnande av en avdelning för njursjukdomar, 31 984 kronor för föreslagna arbeten inom de kirurgiska och neurokirurgiska klinikerna samt centraltvätten ävensom 17 000 kronor för anläggning av väg, eller sammanlagt 65 484 kronor.

Vidare tillstyrkes, att för nästa budgetår anvisas ett belopp av 35 500 kronor för bestridande av statens andel av kostnaderna för nedläggande av kabel m. m. Statens bidrag till utbyggande av kulvertsystemet föreslås skola uppdelas på två budgetår. För nästa budgetår anses för detta ändamål böra anvisas ett belopp av 450 000 kronor och för modernisering av fördelningscentralen 75 000 kronor.

I likhet med byggnadsstyrelsen anser departementschefen sig kunna acceptera gjorda beräkningar av uppkomna merkostnader för uppförande av barnsjukhus och mödrahem, anordnande av kulvertförbindelse mellan radiologiska kliniken och mödrahemmet samt modernisering av öronkliniken. Med hänsyn härtill och då av 1946 års riksdag anvisade medel för

modernisering av öronkliniken icke utnyttjats eller vidare kan tagas i anspråk, tillstyrkes att för täckande av nämnda merkostnader anvisas tillhoppa 263 100 kronor.

Angående om- och tillbyggnad av kvinnokliniken erinras, att 1946 och 1953 års riksdagar för byggnadsföretaget anvisat tillhoppa 747 231 kronor, varav 400 000 kronor 1953 för bestridande av statens andel av sedan år 1945 inträffad prisstegring samt kostnaden för anordnande av skyddsrum. Det förordas, att återstoden av å staten fallande del av totalkostnaden, vilken icke anses kunna skattas till högre belopp än 2 700 000 kronor, eller 602 769 kronor anvisas för nästa budgetår.

Sammanlagt skulle sålunda statsbidraget uppgå till 1 627 326 kronor. Anslaget föreslås avrundat till 1 627 400 kronor.

Utskottet erinrar om att för 1952 års riksdag anmälts, att totalkostnaden för centralblockets uppförande hösten 1952 approximativt kunde beräknas till 42 347 000 kronor i stället för — såsom även i förevarande proposition angivits — 35 820 000 kronor. Utskottet konstaterar med tillfredsställelse, att en person förordnats att såsom statens representant i den byggnadsutredning som handlägger lasarettets utbyggnadsfrågor verka för rationella besparingar.

Under återopande av det anförda och då Kungl. Maj:ts förslag icke givit anledning till erinran, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund m. m.* för budgetåret 1954/55 under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 1 627 400 kronor.

Stockholm den 6 april 1954.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från första kammaren: herrar Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Ohlon, Iwar Anderson, Näsgård, Leander, Gillström, fröken Andersson, herrar Näsström, Pålsson, Hesselbom, Gustaf Andersson, Einar Persson, Boman och Sunne; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Ward, Bergström, Ståhl, Lindholm, Akerström, fröken Elmén, herrar Petterson i Degerfors, Onsjö, fru Ericsson i Luleå, herrar Gustafsson i Stockholm, Birke, Gustafsson i Skellefteå, Löfroth och Svensson i Stenkyrka.

Reservation

vid punkten 1 (Karolinska sjukhuset: Avlöningar) av fröken Elmén.